

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

30 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

președinte – Petru Ursache,

judecătorii – Petru Moraru, Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti și
Constantin Alerguș,

judecând, fără citirea părților recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Cătălin Scutelnic și de succesorul părții vătămate, Victor Popovici, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 25 ianuarie 2016 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 decembrie 2016, în cauza penală în privința lui

Bragari Radion Xxxxx, născut la xx xxxx
xxxx, originar s. Xxxxxx, r-nul Xxxxxx,
domiciliat mun. Xxxxxxxx, str. Xxxxxx, xx,
ap. xx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 02.07.2013 - 25.01.2016;

Instanța de apel: 09.03.2016 - 09.12.2016;

Instanța de recurs: 10.01.2017 - 30.05.2017.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 25 ianuarie 2016, Radion Bragari a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 5 (cinci) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de conduce mijloace de transport pe termen de 2 (doi) ani.

Potrivit art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 3 (ani).

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate, Victor Popovici și dispusă încasarea de la Radion Bragari în beneficiul lui Victor Popovici a sumei de 29086 (douăzeci și nouă mii optzeci și șase) lei 40 bani cu titlu de prejudiciu material și suma de 40000 (patruzeci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Radion Bragari la 07 mai 2013, aproximativ la ora 19:04, conducând autoturismul personal model „Honda Accord” cu n/î XX XX xxx, deținând permis de conducere valabil categoriei mijlocului de transport pe care îl conducea, se deplasa în mun. Chișinău pe bd. Ștefan cel Mare și Sfânt din direcția str. Bulgară

spre str. Armenească.

În timpul deplasării, Radion Bragari ghidând mijlocul de transport specificat în circumstanțele expuse și ajungând la intersecția bd. Ștefan cel Mare și Sfânt cu str. Armenească, intersecție dirijată la acel moment de semnalele luminescente ale semaforului, nu a manifestat prudență sporită la trafic, nu a apreciat corect situația reală pe drum în care se afla vehiculul în momentul respectiv, nu a ținut permanent seama de totalitatea factorilor ce caracterizau condițiile rutiere, inclusiv existența unor obstacole pe sectoarele drumului, intensitatea și nivelul de organizare a traficului rutier, limita vizibilității, de care trebuie să țină cont orice conducător auto la determinarea vitezei de deplasare, benzii de circulație, etc., prin ce a încălcat cerințele pct. pct. 11) lit. f), 45), 52), 54), 58) alin. (3) ale Regulamentului circulației rutiere, deplasându-se la acel moment pe banda a doua de circulație, brusc s-a angajat în efectuarea manevrei de depășire a unităților de transport pe partea dreaptă, alegând prima bandă a carosabilului, manifestând astfel neglijență criminală, a comis cu partea din față-stânga a mijlocului de transport model „Honda Accord” cu n/î XX XX xxx tamponarea pietonului Anișoara Popovici, născută la 29 aprilie 1987, care finisa traversarea părții carosabile a bd. Ștefan cel Mare și Sfânt de la stânga spre dreapta relativ sensului de deplasare al automobilului condus de Radion Bragari.

În rezultatul impactului, la 14 mai 2013 Anișoara Popovici, fiind internată în secția reanimare a Centrului Național Științifico-Practic Medicină de Urgență, a decedat în rezultatul leziunilor corporale grave stabilite conform raportului de expertiză medico-legală nr. 65/921 din 31 mai 2013.

3. Procurorul, a contestat cu apel sentința solicitând casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei, rejudecată cauza cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului să-i fie stabilită pedeapsa 4 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 4 ani.

În motivarea apelului a invocat că, prima instanță la stabilirea pedepsei inculpatului nu a ținut cont de prevederile art. art. 61, 75 Cod penal, astfel încât pedeapsa aplicată nu este rezonabilă și capabilă a asigura scopul legii penale în restabilirea echității sociale, corectării condamnatului și prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni.

Mai mult, în cazul examinat, prin fapta sa infracțională, deși săvârșită din imprudență, inculpatul Radion Bragari a lipsit un membru al comunității umane de valoarea socială supremă protejată de lege - viața persoanei, prin încălcarea unor reguli rutiere elementare.

A apreciat acuzarea că, dispunerea în circumstanțele indicate a pedepsei penale de natura și cuantumul indicat, constituie o inechitate în materie de justiție, ce poate constitui pericol la capitolul prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni, atât de către inculpat cât și de către alți membrii ai comunității, denaturând în rândurile acestora concepția necesității asigurării comportamentului în spiritul respectării stricte a legilor.

3.1. Succesorul părții vătămate, Victor Popovici a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia în partea stabilirii pedepsei și latura

civilă, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Radion Bragari să-i fie stabilită pedeapsa maximă prevăzută la art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, admiterea integrală a acțiunii civile și aplicarea sechestrului pe bunurile mobile și imobile ce aparțin lui Radion Bragari cu drept de proprietate.

În motivarea apelului a invocat că, Bragari Radion văzând că automobilele au oprit la trecerea de pietoni, nu importă din ce cauză, el ca șofer la fel urma să fie atent, să reducă viteza și să se oprească ca și celelalte automobile, însă el a hotărât, folosindu-se de moment, să le depășească tamponând astfel partea vătămată.

Referitor la acțiunea civilă, a indicat că, prima instanță a omis a aplica sechestrul pe bunurile mobile și imobile ale inculpatului indicate în cerere.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 decembrie 2016, pronunțată integral la 15 decembrie 2016, au fost admise apelurile, casată sentința în latura civilă și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost dispusă încasarea din contul lui Radion Bragari în beneficiul succesorului părții vătămate, Victor Popovici prejudiciul moral în sumă de 150000 (una sută cincizeci mii) lei.

În rest sentința a fost menținută.

În motivarea soluției sale instanța de apel a indicat că, în urma verificării și aprecierii probelor administrate, în conformitate cu art. art. 101, 414 alin. (2) Cod de procedură penală, în cauză au fost administrate toate probele necesare aflării adevărului, probe care au fost corect apreciate de prima instanță, având drept consecință reținerea corectă a stării de fapt și de drept în cauză.

Așa fiind, instanța de apel a reținut că, criticele formulate de apelanți prin care a fost susținut că prima instanță la stabilirea pedepsei inculpatului a ignorat prevederile art. art. 61, 75 Cod penal, sunt nefondate deoarece, prima instanță le-a dat motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă, iar sentința corespunde prevederilor art. 394 alin. (2) Cod de procedură penală, soluție, pe care instanța de apel a însușit-o pe deplin.

Instanța de apel a respins argumentele apelanților precum că la individualizarea pedepsei prima instanță nu a ținut cont de personalitatea inculpatului, de gravitatea infracțiunii, de circumstanțele cauzei, menționând că, sub aspectul proporționării pedepsei aplicate inculpatului și pentru o corectă individualizare a acesteia raportat la toate criteriile generale prevăzute de art. 75 Cod penal, trebuie să se țină seama atât de elementele ce țin de materialitatea faptei în sine, cât și de datele referitoare la persoana inculpatului, numai examinate împreună aceste aspecte pot conduce la stabilirea în concret a pericolozității sociale a celui pe care pedeapsa este chemată să-l reeduce.

Sub acest aspect, instanța de apel a constatat că, elementele legate de fapta săvârșită și de persoana inculpatului au fost pe deplin valorificate în procesul de individualizare a pedepsei penale stabilite, luând în considerație gradul de pericol social al faptei săvârșite, că infracțiunea imputată inculpatului este una gravă, săvârșită din imprudență, împrejurările în care a fost săvârșită fapta, fiind încălcate regulile de securitate a circulației rutiere finalizate cu decesul părții

vătămate, comportamentul părții vătămate, care de fapt a intrat pe trecerea de pietoni la culoare roșie a semaforului, de personalitatea celui vinovat care la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, anterior nu a fost condamnat, se caracterizează pozitiv, a recunoscut vina, s-a căit sincer, regretă cele întâmplate, de circumstanțele atenuate ca achitarea prejudiciul cauzat prin infracțiune (suma de 45960 lei pentru instalarea monumentului funerar (f.d.104, vol.II) și suma de 69100 (f.d.84, vol.II), care depășește suma dispusă spre încasare de prima instanță), de lipsa circumstanțelor agravante.

În acest context, instanța de apel a indicat că, toate aspectele expuse, justifică aplicarea pedepsei privative de libertate în limita sancțiunii prevăzută de norma legii penale și contrar solicitării apelanților, nu se impune reconsiderarea pedepsei sub aspectul majorării cuantumului, deoarece pedeapsa penală așa cum a fost cuantificată de către prima instanță este aptă de a îndeplini funcțiile și de a realiza scopul în contextul gradului de pericol social al faptei săvârșite, circumstanțelor săvârșirii infracțiunii, cât și persoanei inculpatului și comportamentului postinfracțional al ultimului.

Referitor la modalitatea de executare, instanța de apel a considerat neîntemeiate cerințele apelanților privind excluderea prevederilor art. 90 Cod penal, deoarece prima instanță a acordat deplină eficiență circumstanțelor personale și atenuante menționate, comportamentului postinfracțional al inculpatului, exprimat prin scuzele aduse succesoriului părții vătămate după săvârșirea infracțiunii, conștientizarea faptelor săvârșite.

Instanța de apel a considerat că pedeapsa principală, executarea căreia a fost suspendată pentru perioada de probațiune, reprezintă o pedeapsă proporțională atât cu gravitatea efectivă a faptei săvârșite de inculpat, cât și cu personalitatea acestuia, aspecte care conduc la ideea că funcția de reeducare a pedepsei va fi realizată, inculpatul putând fi redat societății fără teama că ar mai săvârși alte infracțiuni, prin stimularea eforturilor de autoeducare dovedită prin buna conduită în termenul de încercare.

Referitor la cerința succesoriului părții vătămate, Victor Popovici privind admiterea acțiunii civile în cuantumul solicitat, instanța de apel a considerat fondate cerințele în partea încasării prejudiciului moral însă nu în cuantum de 1000000 lei.

Astfel, instanța de apel a indicat că, suma de 40000 lei, dispusă spre încasare în beneficiul succesoriului părții vătămate, Victor Popovici, cu titlu de prejudiciu moral nu este proporțională cu suferințele fizice și psihice cauzate părintelui în urma decesului fiicei Anișoara Popovici, din care motiv a intervenit în soluția primei instanțe și a majorat cuantumul prejudiciului moral până la suma de 150000 (o sută cincizeci mii) lei, ca fiind justificată și în deplină concordanță cu principiul răspunderii civile delictuale care impune reparația integrală, reală și efectivă a daunelor morale cu luarea în considerare a urmărilor faptei asupra integrității corporale și sănătății părții vătămate, a naturii și duratei acestora, având în vedere și exigentele art. 3 din Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Cu referire la cerința privind încasarea prejudiciului moral în sumă de

1000000 lei, instanța de apel, cu trimitere la art. 41 CțEDO a apreciat-o ca fiind exagerată, mai mult că condamnarea inculpatului Radion Bragari aduce în sine o satisfacție pentru succesorul părții vătămate, Victor Popovici.

Cu referire la solicitarea succesorului părții vătămate, Victor Popovici privind aplicarea sechestrului pe bunurile mobile și imobile ce-i aparțin lui Radion Bragari cu drept de proprietate instanța de apel a menționat că primul nu este lipsit de dreptul de a înainta o asemenea solicitare în ordinea procedurii civile.

5. Procurorul, în temeiul pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în al complet de judecată.

În motivarea recursului, cu trimitere la prevederile art. art. 61 alin. (2), 75 alin. (1), 90 alin. (1) Cod penal, art. 394 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală și jurisprudenței naționale, procurorul a indicat că, instanțele de fond nu au motivat oportunitatea aplicării față de inculpat a suspendării condiționate a executării pedepsei închisorii, adică nu au constatat și stabilit circumstanțele cauzei și persoanei celui vinovat care ar justifica concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită.

La fel, instanțele nu au ținut cont că în cazul în care inculpatul a săvârșit o infracțiune gravă, cu consecințe ireparabile - decesul unei persoane, lipsind circumstanțe atenuante pe caz, suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii aplicate reprezintă o soluție de pedeapsă penală prea blândă, inechitabilă, inadecvată și disproporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite și a scopului pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării inculpatului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane.

În contextul celor expuse, acuzarea consideră că instanța de apel, la stabilirea pedepsei inculpatului nu a ținut cont de faptul că aceasta s-a soldat cu provocarea decesului a unei persoane, infracțiunea săvârșită atentează la relațiile sociale ce vizează respectarea de către conducătorul mijlocului de transport a regulilor circulației rutiere, obligația impusă fiecărui conducător de transport, care reprezintă un mijloc de pericol social sporit pentru viața și sănătatea nu numai a șoferului dar și a altor participanți la trafic.

Prin urmare, de comun cu cele menționate, procurorul a remarcat că, instanța de apel în mod eronat a raportat circumstanțele prezentei cauze la normele penale și procesual penale.

Astfel, instanța a constatat prezența circumstanțe atenuante pe caz, în coraport cu care a diminuat pedeapsa stabilită lui Radion Bragari.

De comun cu circumstanțele atenuante, acuzarea consideră că pe caz urmează a fi constatată ca circumstanță agravantă provocarea prin infracțiune a unor urmări grave (conform art. 77 alin. (1) pct. b) Cod penal), fapt care nu a fost luat în considerație de către instanța de apel.

În asemenea circumstanțe, acuzarea constată că instanța de apel, diminuând pedeapsa stabilită inculpatului spre minimul sancțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) Cod penal, nu a ținut cont de coraportul circumstanțelor atenuante și

celor agravante stabilite, precum și de faptul că pedeapsă redusă se consideră echitabilă atunci când s-au constatat un cumul de circumstanțe atenuante din cele enumerate la art. 76 Cod penal.

Sușține procurorul că, pe caz instanța de apel la aplicarea pedepsei a invocat acele circumstanțe, în coraport cu care au diminuat pedeapsa stabilită lui Radion Bragari, ca ulterior, tot în baza aceluiași circumstanțe, fără a identifica altele, să aplice prevederile art. 90 Cod penal, fiind astfel admisă dubla valență la aplicarea aceleiași situații de drept.

5.1. Succesorul părții vătămate, Victor Popovici, la 09 ianuarie 2017, fără a invoca careva temeuri prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs hotărârile adoptate, solicitând casarea acestora în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei hotărâri prin care lui Radion Bragari să îi fie stabilită pedeapsa închisorii în limitele prevăzute de norma incriminată.

În motivarea recursului a invocat că, instanțele de fond au ignorat cerințele părinților părții vătămate și a acuzatorului de stat și au stabilit inculpatului o pedeapsă prea blândă în raport cu fapta săvârșită, care s-a soldat cu decesul Anișoarei Popovici.

Consideră recurentul că, inculpatului urmează să îi fie aplicată o pedeapsă mai aspră decât cea stabilită din motiv că, Radion Bragari reprezintă un pericol pentru societatea în ansamblu și astfel va putea fi realizat scopul pedepsei penale.

Menționează recurentul că, din înregistrările video nu se vede culoarea semaforului, dar se observă că toate automobilele staționau la culoarea roșie a semaforului atât pe bd. Ștefan cel Mare cât și pe str. Tighina.

Rezultă că, partea vătămată când deja se deplasa pe trecerea de pietoni a fost schimbat semnalul roșu al semaforului, iar în cazul dat aceasta urma să finalizeze traversarea carosabilului, fapt ce corespunde pct. 58) alin. (3) al Regulamentului circulației rutiere.

5.2. Succesorul părții vătămate, Victor Popovici, la 14 aprilie 2017, fără a invoca careva temeuri prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a depus recurs suplimentar, prin care a solicitat casarea hotărârilor adoptate în partea stabilirii pedepsei și aplicarea în privința inculpatului a pedepsei închisorii proporțională faptei săvârșite.

În motivare a invocat că, hotărârile judecătorești adoptate pe caz sunt neîntemeiate în partea stabilirii pedepsei, fiindcă instanțele judecătorești au aplicat eronat principiile și criteriile de individualizare a pedepsei, prin aplicarea unei pedepse prea blânde, neechitabile în coraport cu fapta săvârșită și consecințele survenite.

Consideră că, instanțele de fond eronat au aplicat jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privind protejarea dreptului la viață garantat de art. 2 CțEDO.

Stabilirea unei pedepse excesiv de blânde nu va duce la realizarea scopului pedepsei penale.

Remarcă că, prin criteriile de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele de care instanța de judecată este obligată să se conducă în procesul stabilirii pedepsei, iar neglijarea unora din aceste criterii constituie temei pentru casarea

hotărârii.

În Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 11 noiembrie 2013 „Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale”, este precizat că instanțele trebuie să asigure aplicarea măsurilor aspre de pedeapsă față de persoanele adulte care au săvârșit infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave.

Menționează că, conform art. 16 alin. (4) Cod penal, infracțiuni grave se consideră faptele pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă închisoarea pe termen de până la 12 ani inclusiv.

Respectiv, instanțele judecătorești erau obligate a aplica o pedeapsă mai aspră față de inculpat, care prin acțiunile sale a provocat decesul părții vătămate Anișoara Popovici.

De asemenea, consideră că, față de natura și gravitatea faptei săvârșite, de circumstanțele reale de săvârșire a acesteia și circumstanțele personale ale inculpatului, pedeapsa stabilită de către prima instanță și menținută de instanța de apel nu corespunde principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art. 61 Cod penal.

Mai mult, remarcă că pedeapsa este echitabilă atunci când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți perturbate prin infracțiune. Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Subsidiar a indicat că, izolarea inculpatului de societate va contribui la evitarea și responsabilizarea altor persoane de a se abține de la săvârșirea unor astfel de infracțiuni.

6. Asupra recursului declarat de procuror, a prezentat referință avocatul Angela Balan în numele inculpatului, care s-a expus pentru respingerea acestuia ca inadmisibil, deoarece recurentul nu indică în recurs de care anume circumstanță nu a ținut cont instanța de apel, care ar justifica o altă soluție, acest argument fiind unul neclar și în consecință neîntemeiat.

În instanța de judecată s-a stabilit în lipsa oricăror dubii, că Radion Bragari anterior nu a fost judecat. Cazierul contravențional confirmă că nu a avut încălcări a circulației rutiere, deși deține permis de conducere de aproximativ 10 ani.

Radion Bragari se caracterizează pozitiv, are loc de muncă și de trai permanent și este un cetățean care respectă legile și Constituția R. Moldova.

Regretă săvârșirea infracțiunii incriminate, s-a căit sincer, a cerut iertare de la părinții Anișoarei Popovici și conștientizează gravitatea faptei săvârșite.

Totodată, inculpatul s-a prezentat la toate ședințele de judecată, a dat declarații, a avut un comportament corect față de părinții părții vătămate, din momentul producerii accidentului a apelat poliția, a dat explicații la locul săvârșirii accidentului rutier, soția lui Radion Bragari a vizitat partea vătămată la spital și a procurat unele medicamente, în timp ce Radion Bragari era la poliție.

Ulterior, Radion Bragari a acordat sprijin material în sumă de 5000 lei la

înmormântare, fapt confirmat de Victor Popovici.

Prin intermediul rudelor a mai încercat să acorde ajutor material, dar a fost categoric refuzat și era de înțeles, deoarece părinții părții vătămate se aflau într-o stare emoțională complicată.

În cadrul ședinței de judecată în prima instanță a fost înaintată acțiune civilă prin care s-a solicitat încasarea sumei de 29086,40 lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 1000000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Radion Bragari și apărătorul acestuia au încercat de nenumărate ori de a achita integral prejudiciul material și parțial cel moral, însă au fost refuzați de părinții părții vătămate.

După pronunțarea sentinței, Radion Bragari, prin intermediul Poștei Moldovei, a achitat integral paguba materială și morală dispusă spre încasare prin sentință de către prima instanță.

În cadrul examinării apelului, succesorul părții vătămate, Victor Popovici a solicitat încasarea sumei de 45960 lei cu titlu de prejudiciu material pentru instalarea monumentului. La următoarea ședință de judecată suma de 45960 lei era deja achitată.

Suplimentar menționează avocatul că, prejudiciul moral în sumă de 150000 lei, dispus spre încasare prin decizia instanței de apel, a fost achitat integral de către Radion Bragari în timp de 19 zile, prin intermediul Poștei Moldovei.

Banii au fost ridicați de către Victor Popovici, dovadă servind avizul de recepție și chitanța nr. 2996 din 28 decembrie 2016.

Prin urmare, comportamentul lui Radion Bragari a fost unul corect, atât față de părinții Anișoarei Popovici, cât și în cadrul procesului penal.

Subsidiar a indicat că, argumentul acuzării prin care se susține că, de comun cu circumstanțele atenuante, instanța urma de a constata drept circumstanță agravantă - provocarea prin infracțiune a unor urmări grave, conform art. 77 alin. (1) pct. b) Cod penal, contravine prevederilor art. 77 alin. (2) Cod penal, iar decesul unei persoane, care se califică ca urmare gravă, este semnul component al infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal.

6.1. Asupra recursului declarat de succesorul părții vătămate, a prezentat referință inculpatul, care a indicat că, a recunoscut vinovăția și regretă cele întâmplate, nu a dorit petrecerea acestor evenimente tragice, conștientizează durerea sufletească a părinților Anișoarei Popovici.

Dânsul la fel, suferă de o profundă stare negativă emoțională ca urmare a decesului părții vătămate.

7. Judecând recursurile declarate în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursurile declarate de procuror și de succesorul părții vătămate, Victor Popovici la 09 ianuarie 2017 urmează a fi admise, iar cel declarat de succesorul părții vătămate, Victor Popovici la 14 aprilie 2017, urmează a fi respins, ca inadmisibil, din următoarele considerente.

7.1. Referitor la recursurile declarate de procuror și de succesorul părții vătămate, Victor Popovici la 09 ianuarie 2017.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură

penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea parțială a hotărârii atacate și cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu prevederile art. art. 414-417 Cod de procedură penală, instanța de apel trebuie să soluționeze paralel cu starea de fapt și chestiunile de drept, inclusiv: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.

În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea instanței urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei.

În speța de referință, Colegiul penal reține că obiectul contestării hotărârilor judecătorești, atât în instanța de apel cât și în instanța de recurs, l-a constituit revocarea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal.

Astfel, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, o hotărâre a instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept în cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar conform pct. 10) alin. (1) al aceluiași articol, în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

În acest context, instanța de recurs relevă că, potrivit art. 75 Cod penal, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele stabilite de lege de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și în limitele fixate în partea specială a acestuia.

Colegiul penal lărgit remarcă că principalele elemente de care judecătorul (sau completul de judecată), trebuie să țină seama de fiecare dată când soluționează cauza penală și când alege categoria de pedeapsă conform normelor generale prevăzute în art. art. 62-71 Cod penal, sunt termenul și mărimea acesteia conform limitelor fixate în articolul respectiv al părții speciale a Codului penal.

Limitele pedepsei, prevăzute în partea specială, sunt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite.

Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei și depinde de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost săvârșită, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere și persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului până sau după săvârșirea infracțiunii.

Aceste criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei, s-au valorificat anume în această ordine, fiind stabilit inculpatului termenul de

pedeapsă prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal.

Ulterior, după stabilirea duratei și cuantumului pedepsei, în cazul aplicării pedepsei închisorii, continuă operațiunea de individualizare, dar sub aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin soluționarea chestiunii dacă pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie executată real ori, în perspectiva personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi formulată concluzia că scopul pedepsei se poate atinge și prin aplicarea suspendării condiționate a executării pedepsei în privința vinovatului pentru o perioadă de probațiune stabilită de instanța de judecată.

Conform art. 90 alin. (1) Cod penal, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, poate ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită și poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai de cât în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune.

O condiție prevăzută expres în alin. (1) art. 90 din Cod penal, constituie concluzia instanței că nu este rațional ca inculpatul să execute pedeapsa stabilită.

Astfel, este prerogativa instanței de judecată să aprecieze că scopul pedepsei poate fi atins chiar și fără executarea efectivă a acesteia.

În formarea convingerii, instanța de judecată ține cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege.

Deși legea nu îngreuește libertatea instanței de judecată de a-și forma convingerea cu privire la posibilitatea făptuitorului de a se îndrepta fără executarea efectivă a pedepsei, ea obligă instanța să-și motiveze hotărârea de suspendare condiționată a executării pedepsei, indicând precis acele motive pe care s-a întemeiat convingerea ei.

Prin urmare, în afară de motivele care au servit temei pentru stabilirea pedepsei principale, instanța trebuie să dea o motivare suplimentară, din care considerente a concluzionat că nu este rațional ca inculpatul să execute real termenul pedepsei stabilite.

Analizând condițiile în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facultate a instanței de judecată, care este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

În speță, reieșind din soluția adoptată de instanța de apel, se constată că aceasta nu a motivat decizia sub aspectul temeiurilor întrunite de inculpat pentru stabilirea pedepsei cu suspendarea condiționată a executării acesteia, ținând cont și de faptul că atât în apelul procurorului cât și a succesorului părții vătămate, a fost solicitată excluderea prevederilor art. 90 Cod penal.

În consecință, instanța de recurs va admite recursul ordinar declarat cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea stabilirii pedepsei, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte, de către aceeași instanță.

La o nouă judecare a cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de

argumentele formulate în apel, recurs și de cele expuse în prezenta decizie, să înlăture încălcările de lege menționate și să pronunțe o nouă hotărâre legală și întemeiată, în strictă conformitate cu prevederile art. art. 414, 417 Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de recurs menține decizia instanței de apel în latura civilă, prin care din contul inculpatului a fost dispusă încasarea în beneficiul succesorului părții vătămate Victor Popovici a sumei de 150000 lei cu titlu de prejudiciu moral, deoarece instanța de apel a evaluat corect dauna morală, fiind luate în considerare suferințele fizice ale succesorului părții vătămate, statutul acesteia în societate, gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, consecințele survenite, precum și măsura în care această compensare poate aduce satisfacție succesorului părții vătămate.

Subsidiar, Colegiul penal menționează că, în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel inculpatul a depus cerere prin care a solicitat aplicarea în privința sa a Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 „Privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”, menționând că recunoaște vina, se căiește sincer și a recuperat integral prejudiciul material și moral (f.d.190, vol. II), care potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 09 decembrie 2016, a fost anexată la materialele cauzei (f.d.133-134, vol. II), însă instanța de apel în decizia sa nu s-a expus asupra aceste cereri.

7.2. Referitor la recursul declarat de succesorul părții vătămate, Victor Popovici la 14 aprilie 2017.

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să respingă recursul ca inadmisibil, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este peste termen sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este vădit neîntemeiat).

Termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului, el urmează a fi respins ca depus peste termen, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit dispozițiilor art. 230 Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Analizând materialele cauzei, Colegiul penal constată, că conform procesului-verbal din 09 decembrie 2016 (f.d.133-136, vol. II), a fost pronunțat dispozitivul deciziei instanței de apel în prezența succesorului părții vătămate, Victor Popovici și avocatului acestuia, Silvia Timuș, cu înștiințarea lor despre pronunțarea și primirea deciziei integrale la 15 decembrie 2016.

La ședința de judecată din 15 decembrie 2016, a fost pronunțată decizia motivată în prezența succesorului părții vătămate, Victor Popovici, fiindu-i

înmănată copia acesteia, fapt confirmat prin recipisa anexată la materialele cauzei (f.d.146, vol. II).

Așadar în speță, termenul de declarare a recursului conform art. 422 Cod de procedură penală, a început să curgă din 16 decembrie 2015 de la pronunțarea deciziei integrale, ultima zi pentru declararea recursului fiind 16 ianuarie 2017, iar recursul ordinar declarat de succesorul părții vătămate, Victor Popovici a fost depus la 14 aprilie 2017, prin urmare, a fost declarat peste termenul de 30 de zile stabilit de lege.

Astfel, rezultă că recursul urmează a fi respins ca inadmisibil, deoarece este declarat peste termen.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Se respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de succesorul părții vătămate, Victor Popovici la 14 aprilie 2017.

Se admit recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Cătălin Scutelnic și de succesorul părții vătămate, Victor Popovici la 09 ianuarie 2017, se casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 decembrie 2016, în partea stabilirii pedepsei, în cauza penală în privința lui **Bragari Radion Xxxxx** și se dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest celelalte dispoziții ale hotărârii atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă în partea respingerii recursului și nu se supune căilor de atac în partea rejudecării cauzei.

Decizia pronunțată integral la 14 iulie 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Constantin Alerguș